

proceedings on administrative offenses and other legal disputes.

The problems of procedural and legal status of the subjects of administrative-jurisdictional proceedings are identified, among which are the problems of: the subject composition of this type of administrative proceedings; ensuring the quality of implementation during the administrative-procedural activity of the subjects of administrative-jurisdictional proceedings of their procedural status; ineffective protection of the rights and legitimate interests of citizens in the process of exercising their powers; uncertainty of the place and role of the witness during the proceedings in cases of administrative offenses.

It has been found that the system of subjects of administrative-jurisdictional proceedings is a set of bodies, officials, courts (judges) authorized by law to consider and resolve administrative-legal disputes, to consider cases of administrative offenses, disciplinary cases and administrative coercion. It is proposed to classify them according to the nature of the procedural status into three groups: 1) the subjects deciding the case; 2) the subjects in respect of which the case is decided; 3) auxiliary participants in jurisdictional proceedings.

Keywords: *jurisdiction, administrative jurisdiction, administrative-jurisdictional proceedings, administrative proceedings, subjects of administrative jurisdiction, subject of administrative-jurisdictional proceedings.*

УДК 343.16

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-1-413-419

Дмитро КАРЦИГІН[©]

аспірант

*(Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків, Україна)*

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДВОДУ (САМОВІДВОДУ) ПРОКУРОРА, СЛІДЧОГО, ДІЗНАВАЧА

У науковій статті досліджено підстави для відводу (самовідводу) прокурора, слідчого, дізнавача, передбачені чинним кримінальним процесуальним законодавством. Автор звертає увагу на тлумачення терміна «відвід» та його розкриття у різних теоретичних дослідженнях науковців різних часів. Досліджено особливості здійснення відводу прокурором, слідчим або дізнавачем на етапі досудового провадження. Акцентовано на процесуальному порядку здійснення відводу, зокрема змістової наповненості заяви про відвід. Проаналізовано законні підстави для здійснення відводу на предмет їх повноти та врахування відповідними службовими особами, а також звернено увагу на розкриття поняття «інші обставини, які викликають обґрунтовані сумніви в неупередженості» та їх значення в застосуванні окремих положень інституту відводів.

Ключові слова: *відвід, самовідвід, законні підстави, прокурор, слідчий, дізнавач, заява про відвід, приватний інтерес, процесуальний статус.*

Постановка проблеми. Інститут відводів у кримінальному процесі розглядають як гарантії неупередженості, справедливості та об'єктивності під час ухвалення різних процесуальних рішень під час досудового розслідування кримінальних правопорушень. Відводи також можна розглядати як механізм усунення упереджених осіб, зокрема прокурора, слідчого, дізнавача від здійснення досудового розслідування. Саме тому механізм застосування відводів повинен бути ефективним та досконалим, його положення мають бути чіткими і конкретними для запобігання випадкам невинуватих відводів тощо. Інститут відводу – це стратегія захисту інтересів особи, адже обставини, які унеможливають подальшу участь прокурора, слідчого або дізнавача у здійсненні досудового розслідування, є підставами для їх обґрунтованого та аргументованого відводу. При цьому треба зазначити, що кримінальне процесуальне право в цілому спрямоване на захист інтересів особи, а інститут відводів лише підсилює цю мету. Хоча цей інститут не відіграє ключову роль у притягненні особи до кримінальної відповідальності, його значення є неоціненним у реалізації завдань кримінального

© Д. Карцигін, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7477-9123>

kaf-kpke_f6@univd.edu.ua

судочинства, передбачених ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) [1]. Запобігання необґрунтованому процесуальному примусу, зумовленому упередженим ставленням прокурора, слідчого або дізнавача стало детермінантою формування інституту відводу. Підстави для здійснення відводу є мірилом справедливості у кримінальному судочинстві, тому з метою підвищення довіри громадян інститут відводів повинен удосконалюватися відповідно до вимог часу. При цьому досі залишаються питання його законодавчої регламентації, які вирішуються як на теоретичному, так і практичному рівнях.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Безпосередньо питанням відводу в кримінальному судочинстві присвятили свої праці О. Михайленко, О. Рижаків, С. Александров, О. Ларін, Х. Мамедова, А. Гуляєв, В. Білоусенко, Ю. Грошевий, А. Дубинський, М. Михеєнко, В. Шибіко, В. Задерако, М. Строгович, Р. Рахунов, М. Сірогий, О. П. Кучинська, О. А. Кучинська тощо. Дослідники в межах своїх досліджень акцентують на загальних засадах здійснення відводу, однак вони не досліджують підстави для відводу (самовідводу) з розподілом за суб'єктами. В межах цієї наукової статті нами здійснено спробу аналізу підстав для відводу (самовідводу) конкретних суб'єктів сторони обвинувачення: прокурора, слідчого та дізнавача.

Метою статті є здійснення комплексного аналізу підстав для відводу (самовідводу) прокурора, слідчого або дізнавача та висунення концептуального погляду на підстави, закріплені в чинному законодавстві.

Виклад основного матеріалу. У теоретичних дослідженнях тематики здійснення відводів у кримінальному провадженні міститься тлумачення поняття «відвід», що розглядають як «процесуальний інститут, який містить умови, за яких особа не може брати участь у конкретному кримінальному провадженні, а також здійснення відповідної заяви з вимогою про усунення особи від участі у провадженні» [2, с. 176]. Деякими дослідниками, зокрема Х. Мамедовою, відвід розглядається не тільки як правовий інститут, але і як сукупність норм, які забезпечують об'єктивність і неупередженість рішень і дій осіб, які беруть участь у досудовому провадженні та судовому розгляді справи, а також виконання інших вимог кримінального процесуального законодавства та інших актів законодавства, які містять підстави, що унеможливають участь окремих осіб у подальшому здійсненні досудового розслідування та судового розгляду з огляду на існування обставин, що спростовують їх неупередженість.

Треба зауважити, що підстави для відводу прокурора слідчого, дізнавача та інших учасників кримінального провадження, для яких передбачені процесуальні норми про здійснення відводів, дещо подібні між собою. Інститут відводів застосовується з метою належного виконання завдань кримінального провадження. Відповідно до ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України «завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура» [1]. Усі учасники кримінального провадження, особливо сторона обвинувачення, до якої належать прокурор, слідчий, дізнавач, зобов'язані дотримуватися процесуальних процедур, передбачених КПК України, та реалізувати свої повноваження для виконання завдань кримінального провадження. Зважаючи на зміст ст. 2 КПК України, завдання кримінального процесу спрямовані, насамперед, на дотримання прав і свобод людини та громадянина, що досягається шляхом забезпечення захисту від необґрунтованого процесуального примусу та застосування належних правових процедур до кожної особи. Також серед основних цілей інституту відводів виокремлюють забезпечення всебічного, повного та неупередженого дослідження обставин кримінального провадження, адже за відсутності неупередженості під час розслідування кримінального провадження, будь-яка службова особа, як-от: прокурор, слідчий, дізнавач будуть діяти на досягнення задоволення приватного інтересу. Тож можемо встановити, що відсутність неупередженості у діях прокурора, слідчого та дізнавача може в подальшому вплинути на законність, обґрунтованість та

справедливість рішень у кримінальному провадженні.

У термінологічному інструментарії інституту відводів у кримінальному провадженні передбачено поняття «обставини, що виключають можливість участі у кримінальному провадженні», що означають «передбачені законом обставини, що викликають сумнів в безсторонності, неупередженості певних осіб і тягнуть за собою неможливість їх участі в кримінальному судочинстві. Інакше кажучи, обставини є підставами для відводу (самовідводу) прокурора, слідчого, дізнавача у кримінальному провадженні. Крім того, створено класифікацію обставин, що унеможливають участь у кримінальному провадженні, адже вони можуть бути як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру. Якщо аналізувати підстави для відводу суб'єктивного характеру, то вони стосуються особистих зв'язків службової особи, об'єктивні підстави вказують на процесуальний статус таких осіб, який унеможливає їх подальшу участь у кримінальному провадженні [3].

Відповідно до ст. 131-1 Конституції України до повноважень прокуратури віднесено «підтримання публічного обвинувачення в суді; організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку; представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом» [4]. Підтримуючи публічне обвинувачення, прокурор бере участь у реалізації однієї з ключових функцій кримінального процесу – функції обвинувачення. У Конституції України як Основному законі досить широко розкриті повноваження прокурора. Натомість більш глибоко і детально їх розкриває Закон України «Про прокуратуру», однак даний Закон не містить підстав для відводу (самовідводу) прокурора, як і інші підзаконні нормативно-правові акти, які регламентують діяльність прокурора, слідчого, дізнавача [5]. Більш детально повноваження прокурора як службової особи, яка здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, викладено у ст. 36 КПК України, однак окрему увагу законодавець приділяє питанню призначення та заміни прокурора в рамках кримінального провадження. Так, відповідно до ст. 37 повноваження прокурора можуть бути покладені на іншого прокурора в межах одного кримінального провадження через низку причин, серед яких задоволення заяви про відвід [1].

Діяльність слідчого не регламентується виключно нормами КПК України. Існують інші підзаконні нормативно-правові акти, в яких надано визначення поняття «слідчий». Відповідно до Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570 «слідчий – службова особа органу Національної поліції України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень» [6]. Таким чином у Положенні визначено ключову функцію слідчого як службової особи, чим мотивується законодавче закріплення підстав для здійснення відводу слідчим. Слідчий здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень, а тому його головним завданням залишається забезпечення повноти, своєчасності та неупередженості з'ясування усіх фактичних обставин справи. Аналогічна ситуація у дізнавача, адже відповідно до Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20 травня 2020 року №405 «дізнавач – службова особа підрозділу дізнання органу Національної поліції України або уповноважена особа іншого підрозділу поліції, яка уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків» [7].

Відповідно до ч. 1 ст. 77 КПК України «прокурор, слідчий, дізнавач не має права брати участь у кримінальному провадженні:

- 1) якщо він є заявником, потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем, членом сім'ї або близьким родичем сторони, заявника, потерпілого, цивільного позивача або цивільного відповідача;
- 2) якщо він брав участь у цьому ж провадженні як слідчий суддя, суддя, захисник або представник, свідок, експерт, спеціаліст, представник персоналу органу пробації, перекладач;
- 3) якщо він особисто, його близькі родичі чи члени його сім'ї заінтересовані в

результатах кримінального провадження або існують інші обставини, які викликають обґрунтовані сумніви в його неупередженості» [1].

Аналізуючи наведену норму, ми виявили підстави для відводу (самовідводу) прокурора, слідчого, дізнавача як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру, адже вони стосуються приватного інтересу або процесуального статусу особи [8].

З метою забезпечення повноти даного дослідження необхідно підкреслити, що відвід стосується усунення упередженої особи, зокрема прокурора, слідчого, дізнавача від здійснення досудового розслідування з метою недопущення стороннього впливу на ухвалення рішень. Треба зауважити, що завдяки існуванню інституту відводів підвищується довіра до рішень, прийнятих прокурором, слідчим або дізнавачем, оскільки вони зобов'язані були належним чином оцінити ситуацію та встановити наявність/відсутність обставин для здійснення самовідводу. Також необхідно розуміти, що відвід здійснюється під впливом інших учасників кримінального провадження, які мають право встановити та висвітлити у відповідній заяві факти, що свідчать про наявність зацікавленості прокурора, слідчого, дізнавача у результатах досудового розслідування. Натомість самовідвід полягає у самостійному поданні прокурором, слідчим, дізнавачем заяви про наявність певного процесуального статусу або приватного інтересу. При цьому досить доречним є зауваження з приводу оцінки ризиків інституту відводу. Проаналізовані нами норми вказують на відсутність такої оцінки. Не виключним фактором треба вважати дії сторони захисту, спрямовані на перешкоджання нормальному перебігу досудового розслідування, що може виражатися у поданні необґрунтованих заяв про відводи. Ці заяви в переважній більшості випадків не задовольняються, однак їх розгляд вимагає витрати часу, що іноді досить важливо для досягнення очікуваного результату кримінального провадження. Незважаючи на фактор невідкладності, про що вказує законодавець у ч. 1 ст. 83 КПК України «повинні бути невідкладно призначені...» треба зазначити, що конкретний термін не вказано, тому в осіб, відповідальних за призначення іншого прокурора, слідчого або дізнавача не виникає обов'язку обґрунтовувати затягування у призначенні попередньо зазначених осіб, якщо таке відбуватиметься [9].

Раніше нами наведено підстави для відводу (самовідводу) прокурора, слідчого, дізнавача, які є спільними для цих суб'єктів. Однак будь-який відвід повинен бути вмотивованим. Про це зазначено і в ч. 5 ст. 80 КПК України [1]. Варто підкреслити, що вмотивованість відводу ототожнюється із спроможністю представлених заявником аргументів обґрунтувати сумніви у неупередженості прокурора, слідчого або дізнавача під час ухвалення певних рішень, а також змодельовати можливі негативні наслідки впливу вказаних факторів (підстав) на перебіг досудового розслідування. Учасник кримінального провадження, який заявляє відвід або прокурор, слідчий, дізнавач із заявами про самовідвід в цілому повинні відобразити об'єктивну неможливість брати участь в конкретному кримінальному провадженні.

Також необхідно наголосити на необхідності розмежування підстав для здійснення відводу (самовідводу) та оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора, слідчого, дізнавача. Не є винятковими випадки заявлення відводів прокурору, слідчому або дізнавачу під час досудового розслідування з боку учасників кримінального провадження, які не погоджуються із вчиненими діями або прийнятими рішеннями службових осіб. Підстави для здійснення відводу (самовідводу) не є вичерпними та можуть бути доповнені іншими варіантами у випадках практичної необхідності, як про це зазначено у рішенні Вищого антикорупційного суду України, справа № 991/9725/20, ЄДРСРУ № 97501434 [10]. Однак це не означає, що відводи повинні застосовуватися у всіх випадках незадоволення діями або рішень слідчого, адже вони повинні бути обумовлені об'єктивною необхідністю, наявністю визначених у КПК України підстав. Обставини, які детермінували подання заяви про відвід, повинні бути очевидними та зрозумілими для службової особи, яка підлягає відводу, особи, яка розглядає заяву та інших зацікавлених учасників кримінального провадження. Умисна необ'єктивність у поданні заяви про відвід (самовідвід) залишається незадоволеною.

У контексті тематики цього дослідження досить слушною є думка стосовно визначення моменту, з якого у прокурора, слідчого, дізнавача виникає право здійснення відводу. По-перше, сутність цієї проблематики полягає у вирішенні питання наявності права здійснення відводу до прийняття до провадження. З юридичного погляду здійснення відводу до прийняття до провадження треба вважати моментом виникнення

такого права, адже прокурор, слідчий, дізнавач повинні оцінити усі позитивні та негативні фактори проведення досудового розслідування та встановити факт власної неупередженості при прийнятті процесуальних рішень та проведенні процесуальних дій. Про це зазначають у своїх дослідженнях В. Дем'янчук, Г. Денісова [11, с. 94–95]. Заявлення відводу на початковому етапі досудового розслідування є гарантією законності ведення кримінального провадження, адже це вказує на те, що слідчим оцінено усі чинники, які можуть негативно вплинути на з'ясування усіх фактичних обставин справи. Чинне кримінальне процесуальне законодавство зазначає, що заява про відвід може бути подана на будь-якому етапі досудового розслідування, коли прокурору, слідчому або дізнавачу стало відомо про існування обставин, які унеможливають їх подальшу участь у досудовому провадженні, однак, на нашу думку, необхідно акцентувати: важливість заявлення відводу на початковому етапі. Неможливо говорити про реалізацію права на відвід на початковому етапі досудового розслідування, якщо прокурора, слідчого або дізнавача було змінено або додано до слідчої групи, яка проводить досудове розслідування, адже тоді на часовій прямій переноситься момент виникнення права на відвід з початку досудового розслідування до призначення конкретного прокурора, слідчого або дізнавача для реалізації ним законних повноважень в межах конкретного кримінального провадження.

Також чинне законодавство не приділяє значної уваги формі заяви про відвід та її змістовій наповненості, що свідчить про відсутність уніфікованої форми такої заяви. Треба зауважити, що в деяких теоретичних дослідженнях науковці висували пропозиції щодо заміни заяви про відвід на клопотання, адже даний документ подається до осіб керівного складу для розгляду та вирішення ними питання про задоволення відводу, а також визначення змісту такого клопотання із перерахуванням обов'язкових пунктів, які повинні бути в ньому зазначені. У процесі аналізу чинних законодавчих положень ми сформулювали тезу, яка спростовує необхідність таких новацій до кримінального процесуального законодавства, а саме: подання клопотання про відвід. Зауважимо, що фактично на ефективність інституту відводу та реалізації його ключової функції не впливає форма документа, адже головним його завданням залишається забезпечення повного, всебічного та неупередженого досудового розслідування. На нашу думку, важливим аспектом в тексті заяви про відвід залишається висвітлення одного із пунктів, передбачених у відповідній статті КПК України, що стало підставою для реалізації права на відвід прокурором, слідчим, дізнавачем тощо. При цьому, як нами уже було зазначено раніше, перелік обставин, які унеможливають подальшу участь прокурора, слідчого або дізнавача не є конкретно визначеним, адже у п. 3 ч. 1 ст. 77 КПК України законодавець передбачає інші обставини, які викликають обґрунтовані сумніви в неупередженості прокурора, слідчого або дізнавача, не називаючи їх [1]. Із цього можна зробити висновок стосовно того, що прокурор, слідчий, дізнавач або інші учасники кримінального процесу можуть визначити певні обставини як такі, що впливають на фактор неупередженості під час ухвалення певних рішень або вчинення конкретних дій. Саме тому такі обставини повинні бути обґрунтованими та аргументованими в заяві про відвід, адже особа, яка розглядатиме цю заяву, спиратиметься виключно на зміст документа, а не на формулювання підстав для заявлення відводу (самовідводу), викладених у ч. 1 ст. 77 КПК України [1].

Висновки. Інститут відводів застосовується з метою належного виконання завдань кримінального провадження. Підстави для відводу прокурора, слідчого, дізнавача та інших учасників кримінального провадження, для яких передбачені процесуальні норми про здійснення відводів, дещо подібні між собою. Аналізуючи відповідну норму про здійснення відводів у КПК України, ми виявили підстави для відводу (самовідводу) прокурора, слідчого, дізнавача як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру, адже вони стосуються приватного інтересу або процесуального статусу особи.

Також необхідно наголосити на необхідності розмежування підстав для здійснення відводу (самовідводу) та оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора, слідчого, дізнавача. Не є винятковими випадки заявлення відводів прокурору, слідчому або дізнавачу під час досудового розслідування з боку учасників кримінального провадження, які не погоджуються із вчиненими діями або ухваленими рішеннями службових осіб.

Чинне законодавство не приділяє значної уваги формі заяви про відвід та її змістовій наповненості, що свідчить про відсутність уніфікованої форми такої заяви.

Треба зауважити, що в деяких теоретичних дослідженнях науковці висували пропозиції щодо заміни заяви про відвід на клопотання. У процесі аналізу чинних законодавчих положень ми сформулювали тезу, яка спростовує необхідність таких новацій до кримінального процесуального законодавства, а саме: подання клопотання про відвід. Однак фактично на ефективність інституту відводу та реалізації його ключової функції не впливає форма документа, адже головним його завданням залишається забезпечення повного, всебічного та неупередженого досудового розслідування.

Відвід стосується усунення упередженої особи, зокрема прокурора, слідчого, дізнавача, від здійснення досудового розслідування з метою недопущення стороннього впливу на ухвалення рішень. Треба зауважити, що завдяки існуванню інституту відводів підвищується довіра до рішень, ухвалених прокурором, слідчим або дізнавачем, оскільки вони зобов'язані були належним чином оцінити ситуацію та встановити наявність/відсутність обставин для здійснення самовідводу.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України в редакції від 01.01.2023. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n1719>.
2. Кухарук Ю. О. Відвід у кримінальному судочинстві та усунення захисника від участі у справі. *Юридична наука*. № 4-5/2011. С. 170–177.
3. Що таке відвід, самовідвід і чому їх застосовують. *Transparency International Ukraine* : офіційний вебсайт. URL : <https://ti-ukraine.org/news/shho-take-vidvid-samovidvid-i-chomu-yih-zastosovuyut/>.
4. Конституція України : Закон України в редакції від 01.01.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Про прокуратуру : Закон України в редакції від 07.05.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
6. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України : затв. наказом МВС України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.
7. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України : затв. наказом МВС України від 20.05.2020 № 405. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.
8. Тема № 4. Суб'єкти кримінального процесу. Національна академія внутрішніх справ. URL : https://arm.naiu.kiev.ua/books/public_html/lections/lection4_7.html.
9. Підстави для відводу прокурора. *Адвокат Морозов*: офіційний вебсайт. URL : <https://alibi.dp.ua/2039-pidstavi-dlya-vidvodu-prokurora>.
10. Рішення Вищого антикорупційного суду України, справа № 991/9725/20, ЄДРСРУ № 97501434. URL : <https://vkursi.pro/vsudi/decision/95657412>.
11. Дем'янчук В. А., Денісова Г. В. Заявлення відводу слідчому. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2016. Вип. 37. Т. 3. С. 94–98.

Надійшла до редакції 19.01.2023

References

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine] : Zakon Ukrainy v redaktsii vid 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n1719>. [in Ukr.].
2. Kukharuk, Yu. O. (2011) Vidvid u kryminalnomu sudochynstvi ta usunennia zakhysnyka vid uchasti u spravi [Dismissal in criminal proceedings and removal of the defense attorney from participation in cases]. *Yurydychna nauka*. № 4-5, pp. 170–177. [in Ukr.].
3. Shcho take vidvid, samovidvid i chomu yikh zastosovuyut [What is revocation, self-revocation and why are they used]. *Transparency International Ukraine*: ofitsiyni vebsait. URL : <https://ti-ukraine.org/news/shho-take-vidvid-samovidvid-i-chomu-yih-zastosovuyut/>. [in Ukr.].
4. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] : Zakon Ukrainy v redaktsii vid 01.01.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. [in Ukr.].
5. Pro prokuraturu [On Prosecutor's Office] : Zakon Ukrainy v redaktsii vid 07.05.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>. [in Ukr.].
6. Polozhennia pro slidchi pidrozdily Natsionalnoi politsii Ukrainy [Regulations on investigative units of the National Police of Ukraine] : zatv. nakazom MVS Ukrainy vid 06.07.2017 № 570. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>. [in Ukr.].
7. Polozhennia pro orhanizatsiiu diialnosti pidrozdiliv diznannia orhaniv Natsionalnoi politsii Ukrainy [Regulations on the organization of the activities of the investigation units of the National Police of Ukraine] : zatv. nakazom MVS Ukrainy vid 20.05.2020 № 405. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>. [in Ukr.].
8. Tema № 4. Subiekty kryminalnogo protsesu. Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav [Topic No. 4. Subjects of the criminal process]. URL : https://arm.naiu.kiev.ua/books/public_html/lections/lection4_7.html. [in Ukr.].

9. Pidstavy dlia vidvodu prokurora [Grounds for disqualification of the prosecutor]. *Advokat Morozov*: ofitsiinyi vebсайт. URL: <https://alibi.dp.ua/2039-pidstavi-dlya-vidvodu-prokurora>. [in Ukr.].

10. Rishennia Vyshchoho antykoruptsiinoho sudu Ukrainy, sprava № 991/9725/20, YeDRSRU № 97501434 [Decision of the Higher Anti-Corruption Court of Ukraine, case No. 991/9725/20, EDRSRU No. 97501434]. URL: <https://vkursi.pro/vsudi/decision/95657412>. [in Ukr.].

11. Demianchuk, V. A., Denisova, H. V. (2016) Zaiavlennia vidvodu slidchomu [Statement of discharge to the investigator]. *Naukovyi visnyk Uzhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya : Pravo*. Issue 37, vol. 3, pp. 94–98. [in Ukr.].

ABSTRACT

Dmytro Kartsyhin. Grounds for discharge (self-discharge) of the prosecutor, investigator, inquirer. The scientific article examines the grounds for recusal (self-recusal) of a prosecutor, investigator, investigator, provided by the current criminal procedural legislation. The author draws attention to the interpretation of the term «refusal» and its disclosure in various theoretical studies by scientists of different times. Peculiarities of impeachment by a prosecutor, investigator or inquirer at the stage of pre-trial proceedings have been studied.

Emphasis is placed on the procedural order of revocation, in particular the content of the revocation statement. The legal grounds for impeachment were analyzed for their completeness and consideration by the relevant officials, and attention was paid to the disclosure of the concept of «other circumstances that cause reasonable doubts about impartiality» and their significance in the application of certain provisions of the institute of impeachments. Grounds for impeachment are a measure of justice in criminal proceedings, therefore, in order to increase the trust of citizens, the institution of impeachment must be improved in accordance with the requirements of the times. At the same time, there are still issues of its legislative regulation, which are being resolved both at the theoretical and practical levels.

The purpose of the article is to carry out a comprehensive analysis of the grounds for recusal (self-recusal) of a prosecutor, investigator or inquirer and to put forward a conceptual view of the grounds enshrined in current legislation.

Keywords: *discharge, self-discharge, legal grounds, prosecutor, investigator, inquirer, application for recusal, private interest, procedural status.*

УДК 343.1

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-1-419-425

Олексій КЕССАРІЙСЬКИЙ©

аспірант

(Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків, Україна)

ПІДСТАВИ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ ДО ВНЕСЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДО ЄДИНОГО РЕЄСТРУ ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ДЛЯ З'ЯСУВАННЯ ОБСТАВИН ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ

У науковій статті досліджено підстави та процесуальний порядок проведення процесуальних дій до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань для з'ясування обставин вчинення злочину. Проаналізовано акти законотворчої діяльності, в яких висвітлено особливості проведення огляду місця події до внесення відповідних відомостей. Встановлено наявні прогалини в чинному законодавстві та запропоновано шляхи вирішення проблематики.

Ключові слова: *процесуальний порядок, огляд місця події, Єдиний реєстр досудових розслідувань, з'ясування обставин злочину.*

Постановка проблеми. Питання особливостей проведення огляду місця вчинення злочину має неоціненне значення для подальшого проведення досудового розслідування та з'ясування фактичних даних. При цьому необхідно звертати увагу на належність і допустимість доказів, отриманих внаслідок проведення такого огляду. Незважаючи на наявність багатьох теоретичних досліджень з цього питання, низка проблем залишається невирішеною.

© О. Кесарійський, 2023

kaf-kpke_f6@univd.edu.ua